

vprašanje je, katera se začne drugi približevati. Zame ni dvoma, da mora ljudstvo k umetniku. Trd je ta govor in kdo ga razume v našem demokratičnem času, a raditega nič manj resničen. Kajti kakor vse kaže, se je to približevanje že začelo in morda ni zelo daleč čas, ko bo ljudsko gledišče moglo biti tudi umetniško. Ljudstvo se dviga iz letargije, osvaja si dannadan nove politične pravice, trudi se, da si utrdi podlago materialnega blagostanja, izobrazba se širi v najširje sloje — kultura se izravnava! Sedaj še nismo na tem, da bi bil prepad popolnoma izpolnjen — popolnoma tudi nikdar ne bo — a polni se polagoma.

Tedaj ko bo ljudstvo dovolj umsko razvito ter moglo dvigniti roko in misel od pluga in iz brazde, tedaj nam ne bo treba zdihovati po Homerjevih časih, ne bo nam treba soditi in proklinjati moderne, ker bo vsa umetnost ljudska umetnost. Kipeče zdravje, ki bo prišlo s širokimi masami tudi v gledišča, bo preplavilo in odvrгло vse kar je bolnega in grdega v moderni umetnosti, bo vso umetnost prepojilo in poživilo.

Zgodovina vekov nas je učila ne kot ljubeča mati z božanjem, temuč kot srepogleda mačeha

s šibo. Pravijo, da je ta metoda stara, pa koristna. Vzgojevalci ljudstva, ki jim je izročeno v varstvo in skrb, naj verujejo šibi, če ne besedi in naj gledajo! Pri nas se je vse življenje dvignilo, veliko novih sil se je razvilo, demokracija hodi svojo zmagovito pot naprej, nevzdržana, ponosna prerokuje boljše čase in ni je moči, ki bi jo mogla ustaviti. Kdor si iz hudobne volje ne zatiska oči, ne more tega prezreti. Dan njene popolne zmage bo rojstni dan ljudske umetnosti in ljudskega gledišča. Ni se nam bati, da se izjalovi poizkus, kot se je ponesrečil starim, ker je njih svoboda segala komaj do atenskih zidov, naša pa objema slednjo kočo, do nje zadnjega prebivavca ima umetnost svoje pravice in dolžnosti — in morda so tisti že rojeni, ki bodo doživeli dan, ko jih bo začela tudi izvrševati.

* * *

Ali je ta prognoza v prihodnost pravilna? Ali je prav pogledalo oko, resnice in lepote željno, v bodočnost, ki se šele svetlika izza hribov skozi megleno zarjo? — Bog nam vero blagoslôvi.

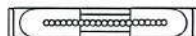
Romančica o jutru.

Zložil Tonej Jelenič.

Kraljevič po vasi ljubkoval je
s črnim mrakom v trdi noči.
Ni zveneče se tedaj odprlo
ljubo okno v temni koči.

Vojsko zjutraj zbral je na osveto.
Iz iztoka kri privrela,
vsa slemena pordečila živo,
v koči okna vzplamenela.

Pa pred kočo kraljevič pribežal,
zrl v zenice je devici;
in zasvatovala vsa dežela
v slavo kralju in kraljici.

Skepsa.

Zložil Tonej Jelenič.

Solzna misel v duši plaka
na večer mladosti —
Bog, zakaj me po pustinji
vodiš v naročaj bridkosti?

Kamen pada, list se proži,
da na tleh počije,
brez oddiha pot življenja
skozi večni mrak se vije.

Škriplje mraz, pa zlati ogenj
srca ne ogreje;
iz globeli z zlobnim smehom
demon v črno noč se smeje.

Kam, moj Bog? Zabiči cilje
in razžari pota,
da razločim v tvoji zarji:
tu resnica — tu je zmota!

